

МОЛОДИЙ ВЧЕНИЙ

УДК 342.9

*Гриценко Володимир Григорович**доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри галузевого права**Центральноукраїнського державного педагогічного
університету імені Володимира Винниченка,
заслужений юрист України**Сибірцева Людмила Сергіївна**студентка другого року навчання (ОР «магістр»)
факультету історії та права**Центральноукраїнського державного педагогічного
університету імені Володимира Винниченка***РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ
ДОРОЖНЬОГО РУХУ**

Стаття присвячена дослідженню ролі та значення патрульної поліції України в забезпеченні безпеки дорожнього руху. Проаналізовано нормативно-правову базу функціонування патрульної поліції з метою визначення основних повноважень та функцій працівників даного структурного підрозділу, що входять до системи Національної поліції України.

Ключові слова: безпека дорожнього руху, патрульна поліція України, Національна поліція України, повноваження, нормативно-правове регулювання.

Hrytsenko V. H., Sibirtseva L. S. THE ROLE AND VALUE OF PATRUCTION POLICY IN THE PROTECTION OF THE SECURITY OF ROAD TRAFFIC

The article is devoted to the study of the role and significance of the patrol police in ensuring road safety. The normative and legal basis for the functioning of the patrol police is analyzed in order to determine the main competences and functions of the employees of this structural unit, which are part of the system of the National Police of Ukraine.

It is noted that road safety is one of the most important tasks of the state, the implementation of which relies on the structural units of the patrol police, which are part of the National Police System and play an important role in the field of road safety in Ukraine. At the same time, an important component contributing to more effective implementation of the tasks and performance of functions is improved state policy in the activities of state authorities, the construction of optimal models of management of the road safety system, the use of international experience and improvement of the regulatory framework in the field of road safety movement. An important role in this direction is played by the relationship between patrol police and the public.

Key words: traffic safety, patrol police of Ukraine, National Police of Ukraine, powers, regulatory and legal regulation.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день однією з найактуальніших проблем є питання забезпечення безпеки дорожнього руху. Щодооби на українських автошляхах реєструються дорожньо-транспортні пригоди (далі-ДТП), внаслідок яких гинуть і травмуються люди. Так, за даними Управління безпеки дорожнього руху Національної поліції України кількість ДТП у першій половині 2017 року зросла на 6,1% в порівнянні з аналогічним періодом 2016-го – до 76,6 тисяч. При цьому кількість ДТП з постраждалими зменшилась на три відсотки – загалом у 2017 році майже кожна сьома аварія закінчувалась травмами або й фатально[10].

Яскравим прикладом останніх подій в Україні є жахлива трагедія, що сталася 18 жовтня 2017 року в м. Харкові, внаслідок якої загинуло шість осіб. Саме тому на сьогодні надзвичайно важливим є питання забезпечення дорожньої безпеки структурними підрозділами патрульної поліції, які входять до системи Національної поліції України, та є важливим елементом реформування української правоохоронної системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній юридичній літературі дослідженню питань забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні значну увагу приділяли такі вчені як: О. М. Бандурка, А. І. Берлач, Г. К. Гусарова, М. М. Долгополова, В. В. Доненко, М. В. Кутерга, В. П. Петков, А. М. Подоляка, М. А. Микитюк, В. Новіков, А. М. Сердюк та ін. Незважаючи на наявні

праці зазначених вчених, недостатнім є висвітлення питання про значення та роль патрульної поліції, як новоствореного структурного підрозділу Національної поліції України.

Формування цілей статті. Метою даної статті є визначення ролі та значення патрульної поліції України в забезпеченні безпеки дорожнього руху.

Виклад основного матеріалу. Впродовж 2014-2015 років в Україні відбувалися кардинальні зміни в реформуванні системи правоохоронних органів. Причиною зазначених змін стало суттєве зниження рівня довіри українського народу до органів внутрішніх справ, що найбільш відчутно стало під час Революції гідності. Важливим кроком у цьому напрямі стало прийняття 02 липня 2015 року Верховною Радою України Закону “Про Національну поліцію”, що набув чинності 07 листопада 2015 року [7].

Закон визначає Національну поліцію як центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Разом з тим, у ч.3 ст. 13 цього закону вказується, що у складі поліції функціонують такі структурні підрозділи як: кримінальна поліція, патрульна поліція, органи досудового розслідування, поліція охорони, спеціальна поліція, поліція особливого призначення [7].

Безпека дорожнього руху – одна з найактуальніших соціально-економічних проблем нашого часу. Важливою складовою в сфері забезпечення безпеки дорожнього руху є державна політика України, яка виражається в діяльності органів державної влади.

Так, в Україні контроль із забезпечення безпеки дорожнього руху здійснюється багатьма органами, серед яких: Президент України, Верховна Рада України (далі-ВРУ), Кабінет Міністрів України (далі-КМУ), обласні, міські та районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування тощо. Однак, головне завдання щодо забезпечення дорожньої безпеки покладається на правоохоронні органи, головну роль серед яких на сьогоднішній день відіграє патрульна поліція.

Слід звернути увагу, що у зв'язку з подальшим реформуванням поліції та реорганізацією її структурних підрозділів керівництвом Національної поліції було прийнято рішення, що починаючи з 17 вересня 2017 року уповноваженим підрозділом Національної поліції України у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху на території країни є Департамент патрульної поліції та його територіальні (відокремлені підрозділи) [4].

При цьому, роль та значення патрульної поліції в забезпеченні безпеки дорожнього руху виражається через її основні завдання та функції. З метою визначення яких, вважаємо за доцільно в першу чергу визначити поняття “безпека дорожнього руху”.

Так, на думку Г. І. Клінковштейна, безпека дорожнього руху – це “досить швидкий, безпечний і зручний рух транспортних засобів та пішоходів” [2, с. 15]. В. В. Новіков під “безпекою дорожнього руху” розуміє ступінь захищеності життєво важливих інтересів особистості, суспільства, держави від зовнішніх та внутрішніх загроз [3, с. 12]. При цьому до інтересів особистості пропонується відносити її права та свободи, а до інтересів суспільства – його духовні та матеріальні цінності. Тобто безпека дорожнього руху – це стан цього процесу, що відображає ступінь захищеності його учасників і держави від дорожньо-транспортних пригод та їх наслідків.

На нашу думку, під безпекою дорожнього руху слід розуміти систему заходів і засобів, що забезпечують умови безпечного дорожнього руху та спрямовані на захист і збереження життя і здоров'я учасників дорожнього руху, а також ступінь захищеності особистості, суспільства та держави від зовнішніх та внутрішніх загроз.

Не менш важливим є питання нормативно-правового забезпечення діяльності патрульної поліції. Так, основними нормативно-правовими актами, що визначають основні завдання та функції патрульної поліції є: Закон України “Про Національну поліцію” [7], Положення про Національну поліцію, затверджене Постановою Кабінет Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 877 [5], Положення про патрульну службу МВС, затверджене Наказом МВС України від 02 липня 2015 року № 796 [6], відповідно до яких загальними завданнями патрульної поліції є надання поліцейських послуг у сферах:

1. Забезпечення публічного порядку і громадської безпеки;
2. Запобігання кримінальним, адміністративним правопорушенням;
3. Взаємодія із суспільством;

4. Забезпечення безпеки дорожнього руху; організація контролю за додержанням законів, інших нормативно-правових актів з питань безпеки дорожнього руху.

Важливим кроком в підвищенні рівня дорожньої безпеки стало видання Розпорядження КМУ від 14 червня 2017 р. № 481-р. “Про схвалення Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2020 року” [8].

Метою Стратегії є зниження рівня смертності внаслідок дорожньо-транспортних пригод щонайменше на 30 відсотків до 2020 року, ступеня тяжкості наслідків дорожньо-транспортних пригод для учасників дорожнього руху та зменшення соціально-економічних втрат від дорожньо-транспортного

травматизму, а також запровадження ефективної системи управління безпекою дорожнього руху для забезпечення захисту життя та здоров'я населення.

Вважаємо, що важливу роль в досягненні поставленої мети відіграє Національна поліція загалом та патрульна поліція зокрема.

Слід відзначити, що значення патрульної поліції в забезпеченні безпеки дорожнього руху відображається через функції, які стоять перед працівниками даного структурного підрозділу.

Так, І. В. Фільштейн, аналізуючи зміст Закону України “Про Національну поліцію”, функції поділяє на наступні групи: перша група – це протидія злочинності, її профілактика та попередження; друга група – це забезпечення громадського порядку, громадської безпеки; третя група – це забезпечення безпеки дорожнього руху; четверта група – забезпечення нормального та безпечного функціонування установ, організацій, підприємств [1, с. 115].

Слід погодитися з думкою Сердюка А.М., що діяльність патрульної поліції здійснюється у двох напрямках: внутрішньому і зовнішньому. Якщо внутрішні функції спрямовані на створення належних умов роботи окремого поліцейського (наприклад, порядок проходження служби патрульними поліцейськими) чи всієї структури поліції (матеріально-технічне забезпечення тощо), то у зовнішніх функціях відбивається сама суть створення патрульної поліції – його практична значущість [9, с. 192].

Разом з тим, відповідно до розділу 3 “Положення про патрульну службу МВС”, затверджене Наказом МВС України від 02 липня 2015 року № 796 [6], основною функцією патрульної поліції в забезпеченні дорожньої безпеки є цілодобове патрулювання території обслуговування з метою забезпечення належної охорони громадського порядку, громадської безпеки та контролю за дотриманням правил дорожнього руху, забезпечення його безпеки. У разі необхідності здійснюється регулювання дорожнього руху.

Висновки. Узагальнюючи вищевикладене, слід зазначити, що забезпечення безпеки дорожнього руху є одним з найважливіших завдань держави, виконання якого покладається на структурні підрозділи патрульної поліції, які входять до системи Національної поліції і відіграють важливу роль в сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні. Разом з тим, важливою складовою, що сприятиме більш ефективному здійсненню поставлених завдань та виконанню функцій є удосконалена державна політика в діяльності органів державної влади, побудова оптимальних моделей управління системою безпеки дорожнього руху, використання міжнародного досвіду та вдосконалення нормативно-правової бази в галузі забезпечення безпеки дорожнього руху. Важливу роль в цьому напрямку відіграє взаємозв'язок патрульної поліції та громадськості.

Список використаних джерел:

1. Денисюк Д. С. Функції Національної поліції України: поняття та класифікація/ Д. С. Денисюк// Юридичний науковий електронний журнал. – 2016. – №4. – С. 114-117.
2. Клинковштейн Г.И. Организация дорожного движения: учебник для вузов / Г.И. Клинковштейн. – М., 1982. – 240 с.
3. Новіков В.В. Адміністративно-правові основи профілактики порушень правил дорожнього руху: автореф. дис. канд. юрид. наук / В.В. Новіков. – К., 1997. – 23 с.
4. Повноваження Національної поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://123ru.net/ukraine/116295769/>
5. Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 877 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-%D0%BF>
6. Положення про патрульну службу МВС: Наказ МВС України від 02 липня 2015 року № 796 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0777-15>
7. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19/page>
8. Про схвалення Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 червня 2017 р. № 481-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/481-2017-%D1%80>
9. Сердюк А. М. Щодо визначення поняття і змісту основних завдань та функцій патрульної поліції України в сучасних умовах: адміністративно-правові аспекти / А. М. Сердюк // Науковий вісник публічного та приватного права. – 2016. – №3. – С. 45-49.
10. Статистика ДТП шокує. Інфографіка причин + карта найаварійніших доріг // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://expres.ua/news/2017/08/10/256572-statystyka-dtp-shokuye-infografika-prychyn-karta-nayavariynishyh-dorig>

Стаття надійшла до редакції 02.11.2017